

ویژگی ذاتی موجودات چگونه آنان را به 5 دسته کلی تقسیم می‌کند؟

طبقه‌بندی عالم بر اساس ویژگی ذاتی موجودات یا کمالات گوناگون

کمال یا ویژگی‌های ذاتی استعدادهای بالقوه‌ای هستند که در وجود همه موجودات وجود دارند، چیزی که سبب برتری و یا ضعف موجودی نسبت به سایر موجودات می‌شود، همین ویژگی‌ها هستند. همان‌طور که در درس قبلی اشاره کردیم، خلاف باور عمومی کمال یا ویژگی ذاتی با فضیلت متفاوت است. کمالات موجودات مختلف بسته به جایگاه آنها در عالم متفاوت است؛ در نتیجه ویژگی ذاتی موجودات می‌تواند ملاکی برای طبقه‌بندی آنها باشد.

بر این اساس موجودات به 5 دسته تقسیم می‌شوند: جمادات، گیاهان، حیوانات، فرشتگان و انسان‌ها. از نظر برخورداری از کمالات جمادات پایین‌ترین رتبه را دارند، بعد از آنها گیاهان و سپس حیوانات هستند. فرشتگان از حیوانات رتبه بالاتری دارند و عالی‌ترین مرتبه کمال نیز مختص انسان است. با این‌که زندگی در عالمی با این حجم از تنوع و گوناگونی لذت‌های مخصوص به خود را دارد، اما گاهی همین تنوع باعث گیجی و غفلت ما می‌شود. ما موجودات مختلف را می‌بینیم و در طول شبانه‌روز با آنها در تعامل هستیم، اما به ویژگی ذاتی موجودات، ارتباط آنها با یکدیگر، جایگاهشان در عالم و ارتباطشان با خودمان به درستی توجهی نداریم.

ویژگی ذاتی موجودات جمادی

ما در زندگی خود مدام با جمادات یا اشیائی سر و کار داریم که از هر سو ما را احاطه کرده‌اند. از سنگ و خاکی که بر روی آن پا می‌گذاریم، تا وسایل و ابزاری که در طی روز با آنها سر و کار داریم و خانه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم، همه و همه از ماده تشکیل شده‌اند. با کمی دقت متوجه می‌شویم که این بخش بی‌جان از عالم، خصوصیات دارد که در بین همه آنها مشترک است و ما آنها را کمالات ویژگی ذاتی موجودات جمادی می‌نامیم. از کمالات جمادی می‌توان به داشتن وزن، حجم،

رنگ، بو و خواص عنصری اشاره کرد. اگر بیشتر توجه کنیم، متوجه این خصوصیات در جسم مادی خودمان نیز می‌شویم. یعنی در واقع بخش مادی وجود انسان هم مانند بسیاری از موجودات دیگر دارای کمالات جمادی است.

ویژگی ذاتی موجودات گیاهی

در این طبقه‌بندی دسته دوم موجودات گیاهان هستند. ویژگی ذاتی موجودات گیاهی پیشرفته‌تر از اشیاء است. گیاهان علاوه بر داشتن کمالات جمادی مثل وزن، رنگ، بو... دارای لطافت و زیبایی‌اند، رشد و تغذیه دارند، تولیدمثل می‌کنند، حس دارند و قادرند اندام ضعیفشان را به وسیله رشد و تغذیه به یک اندام قدرتمند و تنومند تبدیل کنند. همه این کمالات در گروه کمالات گیاهی قرار می‌گیرند. در حقیقت، هرگاه انسان خود را به ویژگی ذاتی موجودات گیاهی مشغول کند، مثلاً برای زیباتر کردن خود تلاش کرده و یا در فلان رشته ورزشی موفق به قهرمانی جهان شود، به یکی از کمالات گیاهی رسیده است. پس زیبا بودن، لباس و خانه زیبا داشتن، اندام ورزیده و متناسب داشتن، دارای قدرت تولیدمثل و باروری بودن و به‌طور کلی تمام ظواهر، در حیطه کمالات گیاهی ما می‌گنجند.

ویژگی ذاتی موجودات حیوانی

حیوانات علاوه بر ویژگی ذاتی موجودات جمادی و گیاهی ویژگی‌هایی دارند، که جمادات و گیاهان فاقد آنها هستند. از ویژگی‌های حیوانات می‌توان به غریزه، انواع شهوت‌ها، ازدواج، تعهد، مسئولیت‌پذیری، کار و تلاش برای رفاه خود و خانواده، تفریح، مسکن‌گزینی و خدمت به هم‌نوع و غیرهم‌نوع اشاره کرد. از دیگر ویژگی‌های حیوانات داشتن قوه غضب است که به وسیله آن از حریم خود، خانواده و هم‌نوعانشان دفاع می‌کنند. حیوانات زندگی اجتماعی داشته و دارای سلسله مراتب‌اند، به‌طوری‌که می‌توانند از مقام یک عضو ساده به مقام رهبری گروه برسند. علاوه بر این‌ها وفاداری، امانت‌داری، حیا، نجابت و مهربانی هم ویژگی ذاتی موجودات حیوانی است. در واقع هر ویژگی و کمالی که در ما وجود دارد، اگر در حیوانات هم مشاهده شود، از حیطه کمالات انسانی بیرون آمده و در دسته کمالات حیوانی قرار می‌گیرد.

عقل و ویژگی ذاتی موجودات غیرمادی یا فرشتگان

دسته بعدی کمالات، کمالات عقلی‌اند؛ یعنی کمالاتی در بخش معقولات، علم و دانش که انسان و فرشتگان از آن برخوردارند. در حقیقت تلاش‌های علمی، قدرت استدلال، تجزیه و تحلیل ما همه جزء کمالات عقلی‌مان محسوب می‌شوند. اما عقل که ویژگی ذاتی موجودات غیرمادی یا فرشتگان است و به اختصار آن را کمالات عقلی می‌نامیم، به خودی خود حالتی خنثی دارد و بسته به اینکه در خدمت کدام بخش از بخش‌های وجود ما قرار می‌گیرد، می‌تواند در سعادت یا عدم سعادت ما مؤثر است. ناگفته نماند که تنها عده‌ای از انسان‌ها به کسب کمالات عقلی علاقه نشان می‌دهند.

ویژگی ذاتی انسان‌ها یا کمالات انسانی

همه اینها را گفتیم که به انسان برسیم. البته شرح ابعاد وجودی انسان موضوع بسیار مهمی است و مقاله جداگانه‌ای می‌طلبید، اما ما در اینجا فقط به اختصار اشاره می‌کنیم که؛ موجودات قدم‌به‌قدم پیشرفته‌تر و کامل‌تر می‌شوند. گیاهان هم کمالات جمادی را در خود دارند و هم کمالات گیاهی را. حیوانات کمالات جمادی، گیاهی و حیوانی را در وجود خود دارند و انسان هم جماد است، هم گیاه است، هم حیوان و هم فرشته! اما در عین حال نه جماد است، نه گیاه است، نه حیوان و نه فرشته! در واقع تمام کمالات جمادی، گیاهی، حیوانی و فرشته‌ای، مقدمه و ابزاری برای رسیدن انسان به کمالات انسانی او هستند. و ما تنها در حالتی نام انسان به خود می‌گیریم که کمالات بخش انسانی و حقیقی وجود خود را فعال کرده باشیم. اما این کمالات یا ویژگی ذاتی انسان‌ها چه هستند؟

ما در این مقاله به بررسی کمالات موجودات مختلف عالم پرداختیم. گفتیم که موجودات قدم به قدم پیشرفته‌تر شده و کمالات ماقبل خود را نیز دربرمی‌گیرند و انسان در عین اینکه دارای کمالات جمادات، گیاهان، حیوانات و فرشتگان است، هیچ‌کدام از

این موجودات نیست. در واقع آنچه ما را از سایر موجودات جدا می‌کند، همان کمالات انسانی و حقیقی ما است. که در
درس‌های بعدی به آن می‌پردازیم.

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer